

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Δ/νση Ενημέρωσης

Ανατολικής Αερολιμένας
Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 1996

Ο Υπουργός Εξωτερικών κ. Θεόδωρος Πάγκαλος κατό. την άφιξη του από τις Βρυξέλλες, όπου είχε μεταβεί για να λάβει μέριος στο Συμβούλιο Υπουργών Γενικών Υποθέσεων, προέβη στην ακόλουθη δήλωση και απάντησε σε ερωτήσεις δημοσιογράφων:

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Ο λόγος για τον οποίο κάνω δηλώσεις στο αεροδρόμιο σήμερα (γιατί όπως γνωρίζετε δεν το συνηθίζω) είναι ότι νομίζω πως θα ήταν ενδιαφέρον να αποσαφηνίσω μερικά πράγματα γύρω από την εξέλιξη στο Συμβούλιο Υπουργών Γενικών Υποθέσεων στις Βρυξέλλες, που θεωρώ ότι δεν έχουν γίνει όσο πρέπει κατανοητά.

Χθες, μετά από διεξοδική συζήτηση που κράτησε πάνω από δύο ώρες, το σύνολο των συναδέλφων Υπουργών Εξωτερικών των χωρών της Ε.Ε. - δηλαδή και οι 15 - συμφωνήσαμε σε μία κοινή θέση για τα πρόσφατα γεγονότα, με τα οποία εκφράστηκε η τουρκική επίθετικότητα στο Αιγαίο. Αυτά συνιστούν κατά την άποψη της Ε.Ε. - και αυτό δεν το αμφισβήτησε κανείς - εδαφική διεκδίκηση της Τουρκίας εις βάρος της Ελλάδας. Στην ανακοίνωση αυτή περιλαμβάνονται τα εξής στοιχεία:

* Το πρώτο - το οποίο σας παρακαλώ να προσέξετε ιδιαίτερα γιατί το είδα μόνο σε μία εφημερίδα να μεταφέρεται από τις Βρυξέλλες, όλες οι άλλες ή δεν το έχουν κατανοήσει ή το αποστολούν - είναι ότι για πρώτη φορά η Ε.Ε. λέει ότι η επίθεση της Τουρκίας εις βάρος της Ελλάδας αφορά την Ε.Ε. και επηρεάζει τις σχέσεις της Ε.Ε. με την Τουρκία. Αυτό είναι η κορυφαία εξέλιξη. Είναι εξέλιξη ανάλογης σημασίας με τη γνωστή τοποθέτηση του Λουξεμβούργου, όταν η Ε.Ε. είπε ότι το Κυπριακό επηρεάζει τις σχέσεις της με την Τουρκία. Μέχρι τώρα ποτέ η Ε.Ε. δεν είχε πει ότι τα γεγονότα που συμβαίνουν μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας επηρεάζουν τις σχέσεις της Ε.Ε. - Τουρκίας. Και αυτό βεβαίως είναι μια βάση πάνω στην οποία θα οικοδομηθεί το μέλλον της Τουρκίας με την Ε.Ε.

* Το δεύτερο πολύ σημαντικό γεγονός είναι ότι η Ε.Ε. επαναλαμβάνει βεβαίως την συμφωνία της δης Μαρτίου για την Τελωνειακή Σύνδεση, η οποία σας θυμίζω ότι έχει υιοθετηθεί ομόφωνα, δηλαδή ότι την έχει εγκρίνει και η Ελλάδα - αλλά λέει ότι η εξειδίκευση αυτής της συμφωνίας θα γίνει στο μελλοντικό Συμβούλιο Σύνδεσης. Και αυτό προφίνως σημαίνει ότι θα υπάρξουν τοποθετήσεις της Ε.Ε. και τοποθέτηση της Τουρκίας από την οποία θα κριθεί και το μέλλον (δηλαδή η συγκεκριμένη υλοποίηση) των δεσμεύσεων που περιλαμβάνεται στην Τελωνειακή Ένιση. Όπως ξέρετε, η χρηματοδότηση της τουρκικής οικονομίας από την Ε.Ε. έχει παγώσει μετά τα τελευταία γεγονότα και παραμένει παγωμένη. Και θα παραμείνει παγωμένη, μέχρις ότου πραγματοποιηθεί το Συμβούλιο αυτό, το οποίο πιθανότατα θα λάβει χώρα δταν υπάρξει Κυβέρνηση στην Τουρκία. Και εν πάσει περιπτώσει, είναι απίθανο να λάβει χώρα την 25η Μαρτίου όπως είχε αρχικά προβλεφθεί και όπως είχε γίνει αποδεκτό από την ελληνική Κυβέρνηση μέχρι τώρα.

Υπάρχουν και τα άλλα στοιχεία αυτής της ανατούνωσης, αυτής της κοινής θέσης που νομίζω ότι είναι σημαντικά για μας. Μέχρι τώρα οι ευρωπαϊκές χώρες μας έλεγαν ότι υπάρχει μια ελληνουρκική διαφορά απέναντι στην οποία κρατούσαν, γενικά, στάση ίσων αποστάσεων και ουδετερότητας. Τώρα, για πρώτη φορά, λένε ότι πρέπει η οποιαδήποτε αξίωση από την πλευρά της Τουρκίας να κριθεί με βάση το Διεθνές Δίκαιο και να αναχθεί στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης που κρίνει τις διαφορές που προκύπτουν από το Διεθνές Δίκαιο. Όποιος μιλάει για διαφορά που στηρίζεται στο Διεθνές Δίκαιο, πρέπει να προβλέψει και κάποια κρίση. Δεν μπορεί αυτό που λέγι ο ένας ή ο άλλος να είναι το Διεθνές Δίκαιο. Αν υπάρχει διαφωνία κάποιος τρίτος το κρίνει. Και αυτός ο τρίτος υπάρχει και είναι το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Αυτή η απόφαση είχε γίνει δεκτή - δύος σας είπα - και από τους 15 Υπουργούς Εξωτερικών. Και υποστηρίχθηκε θερμά από το σύνολο, σχεδόν, των συναδέλφων και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία παρίστατο στην συζήτηση αυτή, με τον ίδιο τον Πρόεδρό της τον κ. Σαντέρ και τον κ. Βαν Ντερ Μπρουκ. Ορισμένες αντιρρήσεις είχαν εκφραστεί από τον Υπουργό του Ηνωμένου Βασιλείου, ο οποίος μετά τις εγκατέλειψες και αυτός και δέχθηκε την κοινή απόφαση. Όταν πήγαμε στο Συμβούλιο, συνέβη κάπι πρωτοφανές: ο Άγγλος Υπουργός είχε αποχωρήσει και ο Άγγλος Πρέσβυς αναίρεσε την δεσμευση του Υπουργού του. Αυτό έγινε δεκτό με έκπληξη και αγανάκτηση από το σύνολο των χωρών που μετείχαν στο Συμβούλιο. Είναι σαφές νομίζω, ότι οι υπόλοιπες 14 χώρες παραμένουν δεσμευμένες από αυτό το κείμενο. Και για αυτό, το κείμενο αυτό δεν εγκαταλείφθηκε αλλά δόθηκε στην δημοσιότητα από την Προεδρία με ευθύνη της ως κείμενο Συμπερασμάτων για τον Τύπο.

Εμείς δεν δεχόμαστε αυτήν την πρωτοφανή, δύος σας είπα, υπαναχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Θεωρούμε ότι η θέση αυτή δεσμεύει την Ε.Ε. Και θα μείνουμε πιστοί σε όσα είπαμε και σε όσα συμφωνήσαμε.

Αυτή περίπου είναι η περιγραφή των γεγονότων επί της Βρυξέλλες.

ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Τί σας κάνει να πιστεύετε ότι αυτή η θέση δεσμεύει την Κοινότητα; Δεν είναι επίσημο κείμενο.

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Η Κοινότητα είναι πολιτικός οργανισμός, δεν είναι συμβολαιογραφείο. Όταν οι πολιτικοί υπεύθυνοι των χωρών, οι Υπουργοί Εξωτερικών δεσμεύονται αυτοπροσώπως, δημιουργώντας ένα πολιτικό δεδομένο. Δεν ξέρω αν το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει με αυτόν τον τρόπο τα συμφέροντα της Τουρκίας. Δεν ξέρω πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις τους. Και δεν ξέρω με ποιον τρόπο ασκούν πλέον διπλωματία. Γιατί δύος σας είπα, αυτό είναι πρωτοφανές: Δεν έχει ξανασυμβεί στη ζωή της Ε.Ε. να έρχεται ο Πρέσβυς να αναιρεί εκ των υπαίτερων τη θέση του Υπουργού. Άλλα, εν πάσει περιπτώσει, δύοις και αν είναι η θέση του Άγγλου Υπουργού και δ.πι και αν νομίζει ότι κάνει το Ηνωμένο Βασίλειο με αυτές τις παλινδρομήσεις και υπεκψυγές - για τις οποίες υποθέτω ότι θα ασκηθεί η δέουσα κριτική και από τον αγγλικό Τύπο και από το αγγλικό Κοινοβούλιο - εμείς θα μείνουμε στη θέση μας. Και η θέση μας είναι αυτή που είναι, και την οποία σας περιγράψαμε. Οι αποφάσεις για την χρηματοδότηση της Τουρκίας θα πρέπει να ληφθούν ομοφώνως και αυτό

προϋποθέτει και τη δική μας γνώμη. Υποθέτω ότι αυτό σας καθησυχάζει κ. Κοντόπουλε.

ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ: Δηλαδή, ενδέχεται να επιναφέρετε αυτό το κείμενο και να βγει ως δήλωση;

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Εγώ δεν έχω τίποτα να επαναφέρω. Έχω την δεδομένη και εκφρασμένη αλληλεγγύη 14 χωρών της Κοινότητας. Διάβασα σε μερικά από τα έντυπά σας - nothing personal, όπως θα έλεγε και ο Άγγλος - ότι δεν υπάρχει η λέξη "αλληλεγγύη". Μα υπάρχει κάτι πολύ σημαντικότερο, αυτό που σας είπα στην αρχή: ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση λέει ότι η επιθετικότητα της Τουρκίας εναντίον της Ελλάδας είναι θέμα που αφορά πλέον τις σχέσεις της Ε.Ε. με την Τουρκία. Και αυτό το διάβασα στη σίκη σας εφημερίδα. Είναι η μόνη που το έχει καταλάβει. Σας κάνω και έναν έπαινο.

ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ: Σας ευχαριστούμε κύριε Υπουργέ. Ωστόσο, δεν θα προκύψουν κάποια προβλήματα αν η Ελλάδα συνεχίσει να θέτει veto;

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Η Ελλάδα - όπως σας είπα - στις 6 Μαρτίου έκανε μια καταπληκτική χειρονομία καλής θέλησης προς την Τουρκία. Χειρονομία για την οποία - όπως ίσως θα θυμάστε - σγώ όντας τόις απλός βουλευτής, είχα σοβαρές επιφυλάξεις. Εν πάσει περιπτώσει, το κράτος έχει συνέχεια, η Κυβέρνηση αυτή αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης; Κυβερνήσεως και αποδέχομαι όλα όσα έχουν συμβεί στο παρελθόν. Και είμαι υποχρεωμένος να αναλάβω την ευθύνη για όλα όσα έχουν συμβεί στο παρελθόν.

Παραβλέψαμε το γεγονός ότι υπάρχει τουρκική ιατοχή στην Κύπρο, ότι η Τουρκία δημιουργεί ένα πλήθος προβλημάτων στο Αιγαίο εις βάρος μας, ότι έχει δημιουργήσει μια φρικτή κατάσταση σε διπλανούς τα ανθρώπινα δικαιώματα για τις δημοκρατικές και τις λοιπές αριστερές κινήσεις της Τουρκίας, αλλά ιδίως εναντίον του Κυρδικού λαού και κάναμε αυτή τη χειρονομία να επιτρέψουμε την Τελωνειακή Ένωση, που και αυτή βξαρτίσταν από ομοφωνία. Θα μπορούσε, δηλαδή, η Ελλάδα να την έχει σταματήσει. Δεν την σταματήσαμε. Το επιχείρημα όλων όσων τότε μας συνιστούσαν μετριοπάθεια ήταν να κάνουμε μια χειρονομία καλής θέλησης, γιατί η Τουρκία έτσι θα οδηγηθεί σε καλύτερη συμπεριφορά. Το αποτέλεσμα, είναι όμως, ότι η Τουρκία παραβύσσε τη συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης, διότι έσπευσε αμέσως να δημιουργήσει νέο - ανύπαρκτο μέχρι εκείνη τη στιγμή - θέμα, που είναι ·λ αμφισβήτηση των ελληνικών συνόρων στα Δωδεκάνησα. Αυτό συνιστά εινείσια παραβίαση της Τελωνειακής Ένωσης, η οποία προβλέπει βεβαίως ότι τρέπει να υπάρχουν καλές σχέσεις μεταξύ της χώρας που συνδέεται με την Ε.Ε. και τα κράτη-μέλη. Δεν είναι δυνατόν να φανταστούμε ότι θα προχωρεί η Τελωνειακή Σύνδεση και τα τουρκικά στρατεύματα θα επιτίθενται επίτηδεις ελληνικά νησιά. Υποθέτω ότι ούτε στο Λονδίνο θα μπορούσαν να φανταστούν κάτι τέτοιο. Και επομένως, εμείς με βάση αυτή τη διαπίστωση (πιν κανείς από τους επικρίτους μας δεν αμφισβήτησε) οδηγούμεθα στην αμφισβήτηση της Τελωνειακής Ένωσης, όπως είχε προβλεφθεί στις 6 Μαρτίου. Ελπίζουμε τη Τουρκία να επανέλθει στη θέση εκκίνησης. Να δεχθεί την άρση της αμφισβήτησης, ή εν πάσει περιπτώσει την επίλυσή της μέσα από το Διεθνές Δίκαιο. Διώτι δεν μπορούμε να τους εμποδίσουμε να σκέφτονται ότι το ένα ή το άλλο νησί τους ανήκει. Θυμάστε ότι η κα. Τσιλέρ είπε ότι της ανήκουν

3.500 νησιά στο Αιγαίο. Δεν μπορούμε βέβαια να το εμπιδίσουμε αυτό, αλλά αν έχουν οποιαδήποτε αμφισβήτηση ας πάνε όπως δύλα τα πολιτισμένα κράτη στις διεθνείς διαδικασίες να προβάλλουν τις απαιτήσεις τους. Αυτό που δεν θα δεχθούμε είναι ο πόλεμος, η απειλή πολέμου, οι απειλές και οι εκβιασμοί που συνεχώς από τότε - καθημερινά σχεδόν - εκστομίζονται είτε από την κα. Τσιλέρ, είτε από τους Υπουργούς της ΕΕΤΕ από διάφορους ανεύθυνους παράγοντες της Αγκυρας.

ΤΣΟΡΑΚΗΣ: Αν θα προσφύγουν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης θα το δεχθούμε μόνο για το θέμα των νησιών ή για οποιοδήποτε θέμα θεωρεί.

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Εμείς θέλουμε, για να συζητήσουμε την Γελωνειακή Ένωση, να αρθεί το νέο γεγονός που έχει προκύψει. Γιατί, όπως σας είπα, δεσμευόμαστε από τη συμφωνία που έχουμε προσυπογραψει στις 6 Μαρτίου 1995. Υπάρχει δύμας νέο γεγονός και πρέπει να αρθεί το νέο γεγονός.

ΜΗΛΑΚΑΣ: Συμφωνούν οι εταίροι μας με αυτή τη λογική;

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Νομίζω ότι την εκφράζει το κείμενο, το οποίο διαβάσατε. Αν τα διαβάσατε με προσοχή νομίζω ότι εκφράζει αιντή τη λογική. Το δέχθηκαν δύλι, το δέχθηκε και ο Αγγλος και μετά συνέβη αυτό το καταπληκτικό, από άποψη διπλωματικής πρακτικής, γεγονός.

ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ο κ. Έβερτ μιλάει για διπλωματική αποτυχία....

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Διάβασα την ανακοίνωση της Νέας Δημοκρατίας. Νομίζω ότι ούτε ο κ. Σημίτης, ούτε εγώ προσπαθήσαμε να δώσουμε την εντύπωση ότι είμαστε θαυματοποιοί και ότι μέσα σε λίγες ώρες ή σε λίγες μέρες θα ανατρέψουμε καταστάσεις που έχουν δημιουργηθεί για πολλά χρόνια. Θέλουμε να κάνουμε ότι μπορούμε. Αγωνίζομαστε για να ανατρέψουμε την κατάσταση και να δώσουμε μια καλύτερη προοπτική για ελληνικά δίκαια στο μέλλον. Σε έναν τέτοιο αγώνα μπορεί να υπάρχουν επιτυχίες, μπορεί να υπάρχουν και δυσκολίες. Και σε τέτοια περίπτωση - έχω την εντύπωση - ότι η Αντιπολίτευση πρέπει να χαίρεται για τις επιτυχίες και να συμμερίζεται τις δυσκολίες. Έχω την εντύπωση ότι ο κ. Έβερτ χαίρεται για τις δυσκολίες και απογοητεύεται για τις επιτυχίες. Και εν πάσει περιπτώσει, του έχω πει να είμαστε σε επαφή με τον ίδιο προσωπικά είμαι έτοιμος να είμαι σε επαφή κάθε φορά που το ζητεί αλλά και με τους συνεργάτες του. Θα τίταν προτιμότερο να μελετάει καλύτερα τους φακέλους του και να μην υιοθετεί απόψεις, τις οποίες δεν έχουμε και δεν υποστηρίζουμε, λέγοντας π.χ. διάφορα αχαρακτήριστα. όπως αυτό ότι "η Ελλάδα υιοθέτησε την πολιτική δύο ταχυτήτων" επειδή ο Πρωθυπουργός πήγε μόνο σε τρεις πρωτεύουσες. Όπως καταλαβαίνετε, η πολιτική δύο ταχυτήτων - και εσείς το ξέρετε πολύ καλά διότι είντε έμπειροι περί τα διεθνή δημοσιογράφοι - είναι τελείως άλλο πράγμα. Και εν πάσει περιπτώσει υποθέτω ότι εάν ο Πρωθυπουργός πήγαινε σε 15 πρωτεύουσες ξαφνικά μετά την ορκωμοσία του, ο κ. Έβερτ θα έβγαινε να πει - και θα είχε δίκιο να το πει - ότι ο Πρωθυπουργός εγκατέλειψε τη χώρα και τα προβλήματά της και επιδίδεται σε πολιτικό τουρισμό. Ο Πρωθυπουργός πήγε σε τρεις μόνο χώρες, επειδή αυτό μπορούσε να κάνει τώρα. Θα τίταν έτοιμος να πάει και στην Αγγλία, εάν οι Αγγλοι θεωρήσουν μεγαλύτερη

επιθυμία να μας συναντήσουν και λιγότερη επιδεξιότητα για την αποφυγή των υποχρεώσεών τους. Στην Ιταλία, όπως ξέρετε, υπάρχει μια ιδιόρρυθμη κατάσταση και περιμένουμε να αποσαφηνιστεί. Και έχει την εντύπωση ότι θα πάει και σε μικρή χώρα. Είναι πιθανότατο ο Πρωθυπουργός να επισκεφθεί την Ιρλανδία. Δεν ξέρω αν θα το κάνει τί πότε θα το κάνει. Άλλα, είναι πιθανότατο να επισκεφθεί την Ιρλανδία που είναι η μέλλουσα Προεδρία. Εγώ θα πάω σχεδόν παντού. Άλλα - για διοίμα του Θεού! - ας μας δώσει ο κ. Έβερτ μερικές ημέρες. Εκτός αν θέλει να πάει αυτός σε μερικές πρωτεύουσες. Εγώ δεν θα είχα καμία αντίρρηση να εκπροσωπήσει την ελληνική Κυβέρνηση γιατί πιστεύω ότι τελικά τις ίδιους στόχους έχουμε και εμείς και η Νέα Δημοκρατία. Και είναι κρίμα και ντροπή να επικρατεί η μικροκομματική λογική και να προσπαθούμε από αυτά τα θέματα, στα οποία δεν υπάρχουν διαφωνίες, να δημιουργήσουμε διαφωνίες γιατί έχουμε την αυταπάτη ότι έτσι θα κερδίσουμε ψήφους. Δεν κερδίζονται έτσι ψήφοι. Δεν κερδίζονται έτσι εκλογές.

ΜΗΛΑΚΑΣ: Δηλαδή το ταξίδι του Πρωθυπουργού στο ~ Λευδίνο αναβάλλεται;

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Όχι, δεν νομίζω. Θα ήταν σκόπιμο ο κ. Πρωθυπουργός να συναντήσει τον κ. Μέντζορ. Αφού ο Πρέσβυς ανατρέπει τον Υπουργό, ίσως ο Πρωθυπουργός να ανατρέψει τον Πρέσβυ.

ΠΑΡΙΣ: Διπλωματικοί κύκλοι από την Αγγλία έλεγιν ότι το Ηνωμένο Βασίλειο έκανε την υπαναχώρηση γιατί με αυτόν τον τρόπο προστάτευε την Τελωνειακή Ένωση της Τουρκίας. Και ότι τελικά και άλλοι εταίροι εκ των υστέρων, συμμερίστηκαν αυτή την άποψη. Είχα ως εσείς αυτήν την αίσθηση;

ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Δεν έχω καμία αίσθηση και δεν αντιστοιχεί καθόλου στην πραγματικότητα. Δεν ξέρω ποιοί είναι οι κύκλοι στους οποίους αναφέρεστε, άλλα δεν αντιστοιχεί καθόλου στην πραγματικότητα αυτό που μου λέτε. Δεν ξέρω αν έχει ανάγκη προστασίας η Τουρκία η οποία είναι επιτιθέμενη όπως ξέρετε και ασχημονεί σε βάρος της Ελλάδας. Εν πάσει περιπτώσει, αν θέλουν να προστατέψουν κάποιον, νομίζω ότι μάλλον εμάς θα έπρεπε να προστατέψουν. Δεν είναι τόσο γενναιόδωρα τα αισθήματά τους. Και θέτω το ερώτημα σε τέτοια περίπτωση, γκιτί ο Υπουργός δεν ήξερε δύλα αυτά που μου λέτε.
Σας ευχαριστώ πολύ.